

Dordrecht is Sportgemeente van het
Jaar 2023-2024

DORDRECHT UITGEROEPEN TOT SPORTGEMEENTE VAN HET JAAR 2023-2024

**“Dit is een geweldige
erkenning, maar we zijn
zeker niet uitgeleerd”**

De gemeente Dordrecht heeft de eervolle titel ‘Sportgemeente van het Jaar 2023-2024’ in de wacht gesleept. Bij de verkiezing gooide de breed gedragen sportvisie van de gemeente hoge ogen. Bovendien kreeg Dordrecht pluspunten, omdat ook bij de uitvoering van de sportvisie vele partijen effectief worden betrokken. Het andere onderdeel van de verkiezing, het ‘Beste initiatief op sport- en beweeggebied’, werd gewonnen door Maastricht. Deze gemeente scoorde met een functionele, domeinoverstijgende samenwerking onder de naam Beweeghuis.

Tekst: **Ijdo Groot**

De verkiezing ‘Sportgemeente van het Jaar’ bestaat uit twee onderdelen. De deelnemers moeten gemotiveerd aangeven welke visie de gemeente heeft op lokaal sport- en beweegbeleid én hoe zij deze in de praktijk vorm en inhoud geeft. Daarnaast wordt hen gevraagd hun beste initiatief op sport- en beweeggebied te beschrijven. De respectievelijke winnaars werden op het jubileumcongres van Vereniging Sport en Gemeenten, in september dit jaar, gehuldigd.

Dordrecht

Volgens de jury is de gemeente Dordrecht er goed in geslaagd een breed gedragen

“We hebben zo veel mogelijk relevante partijen bij de sportvisie betrokken. We kunnen nu stellen dat de sportvisie breed wordt gedragen”

Claudia Bokel (strategisch beleidsadviseur Sport gemeente Dordrecht)

lokale sportvisie op te stellen, die voor de komende jaren Dordtenaren en Dordtse sportaanbieders richting en ondersteuning biedt. Naast de traditionele sportverenigingen heeft de gemeente ondernemende en

urban sportaanbieders in de visie betrokken. Ook werden links gelegd binnen het gemeentelijk domein. “We hebben zo veel mogelijk relevante partijen bij de sportvisie betrokken”, vertelt Claudia Bokel, strategisch beleidsadviseur Sport bij de gemeente Dordrecht. “Overall waar een link is te leggen met sport als doel of als middel hebben we gesprekken gevoerd. Dus niet alleen met partijen in de sportsector zelf, maar ook, onder meer, met de sociale dienst, de GGD, het ziekenhuis, onderwijsinstellingen, de kinderopvang en alle relevante partijen binnen het gemeentelijk domein. We hebben onder meer gevraagd wat zij van de sport-

“Als team Sport kunnen we de uitvoering niet alleen doen. We hebben daarom veel gesprekken gevoerd over samenwerking, zowel op uitvoerings- als beleidsniveau”

Claudia Bokel (strategisch beleidsadviseur Sport gemeente Dordrecht)

visie vinden en of zij erachter kunnen staan. We kunnen nu stellen dat de sportvisie breed wordt gedragen.”

Doelen

In de sportvisie is, behalve doelgroepen, een aantal belangrijke doelen opgenomen. Hoofddoel: in 2030 sport of beweegt 80 procent van de Dordtenaren minimaal één keer per week. Daarnaast wil de gemeente in de top 10 van de meest sportieve gemeenten in Nederland komen. “Om deze doelen te bereiken hebben we de andere partijen nodig”, benadrukt Bokel. “Als team Sport kunnen

we de uitvoering niet alleen doen. We hebben daarom veel gesprekken gevoerd over samenwerking. Op verschillende levels: zowel op uitvoerings- als beleidsniveau. Onze wethouder heeft sport hoog op de agenda staan en benut alle kansen die sport als middel biedt. Ook met ondernemende sportaanbieders hebben we waardevolle gesprekken via het POS-kantoor – een platform dat is geïnitieerd door het Platform Ondernemende Sportaanbieders. We hebben onder meer sessies gehad met verenigingen en ondernemende sportaanbieders. De ondernemers konden de verenigingen

helpen bij het aantrekken van doelgroepen via marketing. Daarnaast werkt sinds kort een ambtenaar uit het sociaal domein bij ons team. Daar zijn we heel blij mee, omdat zij een link kan leggen tussen sport en het sociaal domein in onze gemeente. Kortom, we betrekken op diverse levels partijen bij het bereiken van de doelen.”

Meten

Om resultaten zichtbaar te maken, zijn de doelen meetbaar gemaakt. “We meten veel. Met de sportdeelname-index bijvoorbeeld houden we bij wat de resultaten zijn van het stimuleren van sportdeelname bij specifieke doelgroepen. Door deze metingen kunnen we de sportvisie onderbouwen met data. Met deze data en het verhaal erachter kunnen we gemakkelijker de samenwerking met partijen bespreken dan met de stelling: we vinden dat meer mensen moeten sporten en bewegen.”

Nadat de sportvisie in mei 2024 werd vastgesteld, zijn de gemeente en haar partners zo voortvarend aan het werk gegaan dat meerdere tussendoelen voor 2026 nu al zijn gehaald. “We zijn nu aan het kijken welke nieuwe doelen we kunnen stellen en aan welke knoppen we moeten draaien om die doelen te halen”, vertelt Bokel. “We zijn hiermee vroegtijdig aan de slag gegaan om goed voorbereid te zijn op de komende collegeperiode.”

Bokel is trots op het winnen van de verkiezing ‘Sportgemeente van het Jaar 2023-2024’. “We voelen het behalen van de eerste plaats als geweldige erkenning. Maar we zijn zeker niet uitgeleerd. We kijken bijvoorbeeld naar de succesvolle aanpak van

Begeleiding op maat bij Maastricht Sport.

andere gemeenten. Zoals de andere deelnemers aan deze verkiezing, met wie we nog steeds contact hebben. Ook zij hebben goede verhalen waar wij van kunnen leren.”

Beste initiatief

De prijs voor beste initiatief op lokaal sport- en beweeggebied ging naar Beweeghuis Maastricht. In dit innovatieve concept komen zorg en bewegen samen. Beweegprofessionals, huisartsen, fysiotherapeuten en medisch specialisten werken intensief samen om de gezondheid van mensen met beweegklachten duurzaam te verbeteren. “Veel mensen in de regio Maastricht-Heuvelland hebben beweegproblemen, zoals artrose en nek- en rugklachten”, stelt Rob Vanwersch, programmadirecteur van het Beweeghuis. “De verwachting is dat het aantal mensen met deze klachten zal toenemen. Niet alleen in onze regio overigens, maar in heel Nederland. Het RIVM voorspelt

bijvoorbeeld dat in 2040 het aantal patiënten met artrose zal zijn verdubbeld.” Aanleiding om het Beweeghuis op te richten was het groeiend aantal patiënten met beweegproblemen dat aanklopte bij het

“We wilden de hele nazorg beter orkestreren”

Tim Boymans (medisch directeur Maastricht UMC+)

Maastricht Universitair Medisch Centrum (Maastricht UMC+). “Door de toename in de reguliere artrosezorg kwamen wij nauwelijks meer toe aan de derdelijnszorg, dus de complexe behandelingen en operaties”, zegt medisch directeur en orthopedisch chirurg Tim Boymans. “Door een verdubbeling van het aantal patiënten zou alles spaak lopen. Dit vooruitzicht was aanleiding om

te kijken naar mogelijkheden om de zorgketen radicaal anders in te richten.”

Samenwerking

De hele ketenwerking werd tegen het licht gehouden. Niet alleen werd gekeken hoe de toename van het aantal patiënten zou kunnen worden opgevangen, ook moesten de processen worden verbeterd. “Vroeger lieten we het initiatief voor het maken van een afspraak bij bijvoorbeeld een fysiotherapeut aan de patiënt”, vertelt Boymans. “Er zijn echter patiënten die niet de vaardigheden hebben om dat proces zelf te managen. Deze mensen ondernemen na zo’n verwijzing geen actie. Of ze worden van het kastje naar de muur gestuurd. We wilden daarom de hele nazorg beter orkestreren. We gingen nadenken over vragen als: Hoe kunnen we zorgdragen voor een warme overdracht

Uitreiking van de prijs 'Beste initiatief op sport- en beweeggebied'. V.l.n.r.: Hein Poell (Maastricht Sport), Rob Vanwersch (Maastricht UMC+), Hubert Mackus (Wethouder Sport), Doy Sieben (Beleidsadviseur Sport), Melanie Vandecappelle (Maastricht Sport) en Joyce Roumen (Maastricht Sport).

“Dit concept vereist een goede samenwerking en infrastructuur, evenals een bewustwording bij alle partijen – waaronder de medisch specialisten en fysiotherapeuten – van de voordelen van een gezonde leefstijl”

Rob Vanwersch (programmamanager Beweeghuis)

naar de fysiotherapeut? Hebben deze patiënten ook een andere behoefte dan fysiotherapie? Hebben zij langdurige begeleiding nodig?”

Om betere hulp te kunnen bieden en patiënten beter te begeleiden, werd de samenwerking gezocht met diverse partijen. “Vanzelfsprekend met de fysiotherapeuten, waar we al veel mee samenwerkten”, vult Vanwersch aan. “Tevens wilden we graag de huisartsen

aan tafel hebben. We hebben ook contact gezocht met Maastricht Sport, de uitvoeringsorganisatie sport van de gemeente Maastricht. Een logische stakeholder, omdat Maastricht Sport eveneens mensen coacht naar een meer actieve leefstijl.”

Afstemmen

Uit deze samenwerking werd in 2020 het Beweeghuis geboren. In het Beweeghuis

komen de tweede en derde lijn (Maastricht UMC+), de eerste lijn (huisartsen en fysiotherapeuten) en de nulde lijn (Maastricht Sport) samen.

Voordat beweegcoaching binnen het netwerk kon worden ingezet, werd goed doorzocht hoe een en ander moest worden aangepakt. “Dit concept vereist een goede samenwerking en infrastructuur, evenals een bewustwording bij alle partijen – waaronder de medisch specialisten en fysiotherapeuten – van de voordelen van een gezonde leefstijl”, legt Vanwersch uit. “Dit betekent dat we tijd en energie moesten besteden aan het voorbereidingsproces. We zijn enkele maanden bezig geweest om onder meer systemen en processen op elkaar af te stemmen. Zo hebben we gecheckt wat juridisch wel en niet mag op het gebied van de gegevensuitwisseling. En hebben we vooraf goede afspraken

“Het helpt enorm als een zorgverlener, met name een dokter, tegen een patiënt zegt: ‘Het zou goed voor u zijn als u meer gaat bewegen. Wij kunnen u daarbij ondersteunen’”

Joyce Roumen (Maastricht Sport)

gemaakt hoe Maastricht Sport de voortgang en resultaten van een deelnemer aan het beweegprogramma terugkoppelt naar de huisarts en medisch specialist.”

Beweeg Bewust

Maastricht Sport had al een beweegprogramma lopen waarin mensen worden begeleid naar duurzaam bewegen. “Vanuit die hoedanigheid zijn we aan het netwerk van het Beweeghuis toegevoegd”, zegt Joyce Roumen, coördinator combinatiefunctionarissen sport en bewegen bij Maastricht Sport. “De medisch specialisten en fysiotherapeuten in het Beweeghuis kunnen patiënten die meer zouden moeten bewegen, doorverwijzen naar Maastricht Sport om deel te nemen aan ons programma Beweeg Bewust. Dit programma is specifiek gericht op mensen met chronische klachten die onvoldoende bewegen. Meer en beter bewegen kan een deel van de oplossing van de problemen zijn.”

Doorverwijzen

In het begin hadden alleen medisch specialisten en bij het Beweeghuis aangesloten fysiotherapeuten de mogelijkheid patiënten rechtstreeks door te verwijzen naar het beweegprogramma van Maastricht Sport. Sinds dit voorjaar hebben in een aantal aandachtswijken van Maastricht nu ook huisartsen en welzijnsmedewerkers die mogelijkheid. De succesvolle resultaten – in volume en opkomstpercentage bij de intake – hebben ertoe geleid dat in meerdere aandachtswijken gesprekken worden gevoerd met huisartsen en welzijnsmedewerkers.

“In de aandachtswijken wonen veel mensen met klachten aan het bewegingsapparaat of met beweegarmoede”, zegt Roumen. “Over het algemeen is het lastig om deze doelgroep te bereiken. Het helpt enorm als een zorgverlener, met name een dokter, tegen een patiënt zegt: ‘Het zou goed voor u zijn als u meer gaat bewegen. Wij kunnen u daarbij ondersteunen’. Daarom hebben we de huisartsenpraktijken benaderd om de mogelijkheden tot doorverwijzing te bespreken. Dat hebben we ook gedaan met de welzijnsmedewerkers die in die wijken actief zijn. Via hen kunnen we ook mensen die niet in beeld zijn bij huisartsen ondersteuning bieden.”

Vrijwel iedereen die werd benaderd reageerde enthousiast op het initiatief, vertelt Roumen. “Bij het daadwerkelijk implementeren van het concept zien we wel verschillen. Huisartsen die zelf sportminded zijn, pakken het snel op. Bij anderen moeten we het onder de aandacht blijven brengen. Dat doen we onder andere door elk kwartaal een factsheet te sturen met resultaten en regelmatig langs te gaan om mogelijkheden verder te bespreken. Dit implementatieproces heeft veel tijd nodig.”

Toekomst

Daarnaast wordt gewerkt aan uitbreiding en verbetering. Vanwersch: “Inmiddels heeft een aantal andere regio’s interesse getoond in het Beweeghuisconcept. Eén regio is al bezig met de implementatie. Bovendien hebben wij samen met UMCG een nationaal onderzoeksconsortium opgezet met ruim 25 deelnemende organisaties in verschil-

lende Nederlandse regio’s. Ook een groot aantal nationale organisaties, waaronder Vereniging Sport en Gemeenten, maakt deel uit van dit consortium. Gezamenlijk doen we onderzoek naar de optimale vormgeving, implementatie en borging van een beweegreis: de ‘reis’ van therapeutisch bewegen in de zorg tot en met zelfstandig bewegen in de eigen leefomgeving.”

In lijn met dit onderzoek blijft het Beweeghuis kijken naar goede manieren om data te verzamelen. “We willen de monitoring en dataverzameling zo inrichten, dat we per interventie en per patiëntengroep kunnen bijhouden wat werkt en wat niet. We willen onderzoek doen naar de effectiviteit en opbrengst van alle interventies op lange termijn.”

De jury

De jury voor de Verkiezing Sportgemeente 2023-2024 bestond uit vertegenwoordigers van VNG, NOC*NSF, Kenniscentrum Sport & Bewegen, Mulier Instituut, Platform Ondernemende Sportaanbieders en Vereniging Sport en Gemeenten. De winnaar werd bepaald op basis van de meeste stemmen van alle gemeenten in Nederland. [↩](#)

Meer informatie Beweegreis-kompas-studie

Zie het nieuwsbericht ‘Consortium onder leiding van UMCG en Beweeghuis ontvangt €1,8 miljoen subsidie voor studie naar beweegreis’ (9 september 2024) op www.beweeghuis.mumc.nl.

Scan de QR-code.

